

การสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละของจังหวัดพิษณุโลก
The inheritance of Mangala musical instruments making in
Phitsanulok Province

ณัฐนิช นกปี*

Nattanit Nakpee

Received : February 4, 2022

Revised : May 30, 2022

Accepted : June 27, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละในอัตลักษณ์ของจังหวัดพิษณุโลก เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละของจังหวัดพิษณุโลก พบว่า การสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละมี 3 ช่วง คือ 1) ช่วงการเรียนรู้ ประโยชน์ ลูกพลับได้เรียนรู้วิธีการเครื่องดนตรีม้งคละจากบิดา เมื่อบิดาเสียชีวิตลงจึงได้สืบทอดกิจการการทำเครื่องดนตรีม้งคละตั้งแต่นั้น 2) ช่วงการพัฒนา ประโยชน์ ลูกพลับได้พัฒนาทักษะด้านการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละ โดยการเรียนรู้ ฝึกฝนและทดลองสร้างด้วยตนเอง และ 3) ช่วงการถ่ายทอดองค์ความรู้ เมื่อประโยชน์ ลูกพลับมีชื่อเสียงในการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละมากขึ้น ได้มีสำนักข่าวเข้ามาสัมภาษณ์ รวมถึงสถาบันการศึกษาต่างๆ เข้ามาเรียนรู้ ศึกษาวิถีในการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละ เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการถ่ายทอดสู่สาธารณชนต่อไป ความสำคัญของช่างสร้างเครื่องดนตรีม้งคละในปัจจุบันมีเด่นชัดขึ้น ส่งผลให้ช่างได้พัฒนากระบวนการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละอย่างเป็นระบบ สร้างเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพ การสร้างเครื่องดนตรีม้งคละเป็นอัตลักษณ์สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก ควรส่งเสริมให้เยาวชนรุ่นหลังมีการสืบทอดกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละสืบทอดไปในอนาคต

คำสำคัญ : การสืบทอด / การสร้างเครื่องดนตรี / ม้งคละ

ABSTRACT

This research article was a part of the research on the making process of Mangala musical instruments in Phitsanulok. The qualitative research methodology was used in this study and the objective was to study the inheritance of the making Mangala musical instrument in Phitsanulok. It was found that the inheritance of the Mangala musical instrument has 3 periods: 1) the learning period, Prayod Lookplub learned how to make the Mangala musical instruments from his father. When his father died, he inherited the business of making Mangala instruments from that time. 2) The development period, Prayod Lookplub have developed skills in making Mangala instruments by learning, practice and making by himself. 3) Knowledge transfer period, when Prayod Lookplub is famous for Mangala musical instruments making. There was a news agency to interview him, including various educational institutions to study the strategies of Mangala musical instruments making and published knowledge to the public. The importance of the Mangala musical instruments maker today is more evident. As a result, the artisan has developed a systematic process of making Mangala musical instruments with a good quality. The making of the Mangala musical instruments is an important identity of Phitsanulok Province. It should encourage younger generations to continue to inherit the process of making Mangala musical instruments in the future.

Keywords : Inheritance / Musical Instrument Making / Mangala

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีในรูปแบบของวงปี่กลองได้แพร่กระจายตัวอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย โดยมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้มีความกลมกลืนกับวิถีชีวิตคนในท้องถิ่นที่มีความเรียบง่าย และสามารถนำไปปรับใช้สังคมในแง่มุมต่างๆ ทั้งสร้างความบันเทิงและการประกอบพิธีกรรม ซึ่งดนตรีลักษณะนี้เป็นดนตรีพื้นบ้านที่มีการพัฒนาสืบต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนานจากรุ่นสู่รุ่น โดยในภูมิภาคเหนือตอนล่างนี้มีดนตรีพื้นบ้านชนิดหนึ่งชื่อว่า ดนตรีม้งคละ เป็นดนตรีที่ถือได้ว่ามีความเข้มแข็งมากในระดับหนึ่งที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นและมีความโดดเด่นในด้านรูปแบบลักษณะของเครื่องดนตรีที่มีความน่าสนใจ

ดนตรีม้งคละเป็นดนตรีพื้นบ้านที่แพร่กระจายอยู่ในท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลกอย่างกว้างขวาง โดยในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนเข้าไปสู่ระบบการศึกษาในสถานศึกษา ส่งผลให้ความต้องการเครื่องดนตรีม้งคละมีเพิ่มมากขึ้นเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว แต่ในทางกลับกัน ช่วงที่สร้างเครื่องดนตรีม้งคละกลับมีจำนวนน้อยมาก เนื่องจากในอดีตการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละแบบวิถีชาวบ้านนั้น นักดนตรีสามารถสร้างเครื่องดนตรีได้ด้วยตนเอง ดังนั้นจึงเป็นการสร้างเครื่องดนตรีเพื่อใช้บรรเลงเองในกลุ่ม ทำให้ความต้องการเครื่องดนตรีม้งคละอยู่ในขอบเขตจำกัด จนแทบไม่ปรากฏข้อมูลของช่างที่สามารถสร้างเครื่องดนตรีม้งคละได้

ความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาดนตรีม้งคละในด้านการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละของจังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้เห็นกระบวนการสร้างที่สืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของช่างที่เป็นปราชญ์ท้องถิ่นที่สามารถสร้างเครื่องดนตรีม้งคละให้มีรูปแบบลักษณะเป็นอัตลักษณ์โดดเด่นของจังหวัดพิษณุโลก อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละและการอนุรักษ์สืบสานดนตรีม้งคละสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีม้งกะของจังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้มีการวางแผนงานเบื้องต้นเพื่อค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสำรวจพื้นที่เบื้องต้นก่อนการลงเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยจึงกำหนดพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกเป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจากพบช่างสร้างเครื่องดนตรีม้งกะที่ได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษและยังดำเนินการสร้างเครื่องดนตรีอยู่จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีการกำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ 2 ประเด็นคือ

1. บุคคลข้อมูลที่เป็นช่างสร้างเครื่องดนตรี ต้องมีประสบการณ์ด้านการสร้างเครื่องดนตรีม้งกะ 10 ปีขึ้นไป โดยมีการสืบทอดวิธีการสร้างจากบรรพบุรุษ และยังคงดำเนินงานด้านดังกล่าวอย่างต่อเนื่องในเขตจังหวัดพิษณุโลก

2. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลภาคสนามตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 - เดือนเมษายน พ.ศ. 2565 หลังจากนั้นจึงเริ่มเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบกับวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีม้งกะเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเมื่อได้ข้อมูลทั้งจากเอกสารและข้อมูลภาคสนามแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาเรียบเรียงเชื่อมโยง รวมทั้งมีการตรวจสอบข้อมูลจากบุคคลข้อมูลและผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรี เพื่อใช้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลการวิจัยตามประเด็นวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งนำเสนอเผยแพร่องค์ความรู้จากการวิจัยต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม การสัมภาษณ์ การสังเกต และการทบทวนเอกสารต่าง ๆ พบว่า การสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีม้งกะของจังหวัดพิษณุโลกในปัจจุบันนี้มีพื้นที่เดียวคือ ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นข้อมูลวิจัยตามขอบเขตการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ต้น พื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ตั้งของชมรมดนตรีพื้นบ้านม้งกะ ควบคุมและดูแลโดยเรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาตามบริบทการสืบทอดของเรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ จากรุ่นบิดามาสู่รุ่นของบุคคลข้อมูล การนำเสนอข้อมูลสามารถแบ่งประเด็นตามช่วงเวลาในการรับรองความรู้จนถึงปัจจุบันเป็น 3 ช่วงเวลาคือ

1. ช่วงแห่งการเรียนรู้ จดจำ และปฏิบัติตาม

เรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ ได้เรียนรู้วิธีการสร้างเครื่องดนตรีม้งกะจากนายทองอยู่ ลูกพลับ ผู้เป็นบิดา มาตั้งแต่มานานปีพ.ศ. 2540 โดยการสังเกตและทำหน้าที่ผู้ช่วยในการสร้างเครื่องดนตรีม้งกะ โดยประโยชน์ ลูกพลับได้ให้ข้อมูลว่า ในช่วงเวลาดังกล่าวนั้นตนเองยังไม่ได้เป็นผู้สร้างเครื่องดนตรีม้งกะโดยตรง เนื่องจากต้องปฏิบัติงานหลักในการเป็นข้าราชการทหาร (Lookplub, Interview, 2021, October 22) ประโยชน์ ลูกพลับได้เริ่มเข้าไปเรียนรู้และช่วยบิดาสร้างเครื่องดนตรีม้งกะในเวลาว่างและวันหยุดราชการ จนถึงช่วงปีพ.ศ. 2540 นายทองอยู่ ลูกพลับมีอายุมากขึ้นและได้ล้มป่วย มีอาการอัมพฤกษ์ไม่สามารถทำงานช่วงได้เต็มที่ ส่งผลให้ประโยชน์ ลูกพลับมีความจำเป็นที่จะต้องทำหน้าที่แทนบิดาโดยปริยาย จึงได้เรียนรู้และทดลองวิธีการสร้างเครื่องดนตรีม้งกะเรื่อยมาตามแบบฉบับของตน จากการสังเกตและเป็นผู้ช่วยในการสร้างและซ่อมเครื่องดนตรีม้งกะ ทำให้สามารถสร้างเครื่องดนตรีม้งกะที่มีคุณภาพได้สำเร็จโดยเครื่องดนตรีชุดแรกได้รับการว่าจ้างจากศูนย์ควบคุมการบิน จังหวัดพิษณุโลก

ในปีพ.ศ. 2548 นายทองอยู่ ลูกพลับได้เสียชีวิตลง ทำให้เรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ จึงต้องกลับมาอยู่จังหวัดพิษณุโลกอย่างถาวร ได้พัฒนาวงดนตรีม้งคละที่บิดาได้สร้างและดำเนินการไว้ รวมถึงการสร้างเครื่องดนตรีอย่างต่อเนื่อง โดยการเรียนรู้การสร้างม้งคละจากที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ประโยชน์ ลูกพลับได้ให้ข้อมูลว่า การเรียนรู้เพื่อสร้างเครื่องดนตรีม้งคละ ในช่วงแรกได้ฝึกทำเครื่องดนตรีทุกชนิด ได้แก่ ปี่ กลองต่างๆ แต่ในช่วงหลังได้หยุดการสร้างปี่ม้งคละเนื่องจากการสร้างแต่ละครั้งไม่สามารถคุมมาตรฐานได้ ระบบเสียงของปี่ไม่คงที่ จึงมีความจำเป็นต้องหยุดไป แต่ในทางตรงกันข้ามตนสามารถพัฒนาการสร้างกลองม้งคละ กลองยีนและกลองหลอนได้อย่างดีและมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของชาวบ้านและหน่วยงานต่างๆ

2. ช่วงแห่งการพัฒนา และสร้างงาน

ประโยชน์ ลูกพลับได้เกษียณอายุราชการเมื่อปีพ.ศ. 2553 จึงทำให้มีเวลาสร้างเครื่องดนตรีม้งคละอย่างจริงจังจนถึงปัจจุบัน การสร้างเครื่องดนตรีม้งคละของเรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ ในช่วงแรกที่รับราชการทหารอากาศอยู่ จึงได้ใช้เวลาว่างและช่วงวันหยุดราชการในการฝึกฝน หลังจากเกษียณอายุราชการจึงมีเวลาในการทำงานเพิ่มมากขึ้น การสร้างเครื่องดนตรีม้งคละของเรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ ยังคงสืบทอดแนวทางของนายทองอยู่ ลูกพลับ และได้พัฒนาคุณภาพของเครื่องดนตรีม้งคละให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปในแวดวงดนตรีม้งคละทั้งในจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดใกล้เคียง สามารถผลิตเครื่องดนตรีม้งคละตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้เพิ่มมากขึ้นเพียงพอต่อความต้องการ มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละที่มีความชัดเจนในกระบวนการสร้างก่อให้เกิดประโยชน์ในทางการศึกษาข้อมูลด้านดนตรีม้งคละ กระบวนการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละของเรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ ได้สืบทอดตามแนวทางขั้นตอนการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละจากนายทองอยู่ ลูกพลับ แต่ได้เพิ่มเติมพัฒนาขั้นตอนกระบวนการสร้างให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

- 1) หนัหน้ากลอง ต้องคัดเลือกหนังวัวตัวเมียที่มีอายุมาก เป็นหนังที่มาจากการเล่นแบบปล่อยให้ขึ้นไปหากินในพื้นที่สูงตามเชิงเขา หนังวัวจะมีความเหนียวแข็งแรงทนทานและมีความยืดหยุ่นตัวได้ดี
- 2) ทุ่นกลอง ใช้วิธีการถากเหลารูปทรงและใช้เครื่องกลึงไม้ตกแต่งรูปทรงภายนอกเพื่อให้เกิดความสวยงาม อีกทั้งช่วยลดเวลาในการทำให้เร็วขึ้น
- 3) การชิงดึงหนังหน้ากลองให้ยึดตัวกับคันชั่งไม้คาน มีการเพิ่มขั้นตอนกลวิธีการใช้ขอบหวายรองหนังรอบขอบทุ่นกลอง เพื่อป้องกันไม่ให้หนังหน้ากลองยึดติดกับทุ่นกลองและหนังสามารถเคลื่อนตัวได้ง่ายเมื่อหนังแห้งตัวสามารถถอดออกจากทุ่นได้ง่ายและได้รูปทรงในการเจาะรู รวมทั้งร้อยเชือกไล่ละมานสะดวกขึ้น

ภาพที่ 1 การชิงหนังหน้ากลอง

4) การกำหนดตำแหน่งสำคัญต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันโดยยึดตำแหน่งปลายเส้นแบ่งส่วนที่ขีดเส้นบนหนังหน้ากลอง ในขั้นตอนการเจาะรู การร้อยเชือกหูกกลอง ร้อยเชือกไล่ละมาน ร้อยเชือกโยงแรงเสียง รูช่องไล่ละมานกับนมกลอง การวางครอบหนังหน้ากลองกับหุ่นกลอง ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสวยงาม

5) การสาวดิ่งสายร้อยโยงแรงเสียงของกลองม้งคละ มีความยากลำบากในการสาวด้วยมือ เพราะช่วงระยะห่างของเชือกสายโยงแรงเสียงสั้นมากประมาณ 15 เซนติเมตร ได้มีการสร้างไม้แง้ม (ไม้สำหรับขันแนวเชือกของหนังกลองให้ตึง) ที่มีลักษณะเป็นไม้กลมยาวส่วนปลายด้านหนึ่งเหลาเป็นง่าม การสาวนั้นใช้ง่ามไม้แง้มสอดให้สายเชือกอยู่ระหว่างกลางง่ามแล้วบิดไม้แง้มให้เชือกสายร้อยพันกับไม้แง้มในการดิ่งและเปลี่ยนเชือกเส้นต่อไปจนครบรอบ

ภาพที่ 2 การสาวดิ่งสายร้อยโยงแรงเสียง

6) การสร้างทุกขั้นตอนมีความพิถีพิถัน มีการตรวจสอบคุณภาพเพื่อมุ่งให้ได้เครื่องดนตรีม้งคละที่มีคุณภาพ โดยผู้ที่นำเครื่องดนตรีม้งคละไปใช้บรรเลงจะไม่ประสบปัญหายุ่งยากตามมาในเรื่องของหนังหน้ากลองหย่อนยาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบว่า กลวิธีที่เป็นอัตลักษณ์ในการสร้างกลองม้งคละของประโยชน์ ลูกพลับคือ การชิงหนังหน้ากลอง โดยใช้ภูมิปัญญาที่คิดค้นมาตั้งแต่นายทองอยู่ ลูกพลับ ผู้เป็นบิดา โดยใช้ระบบคานงัดเพื่อดึงสายจากหนังหน้ากลองให้ยึดจนคงที่สามารถนำไปขึ้นหน้ากลองได้หลังจากทิ้งช่วงไว้ระยะเวลาประมาณ 2 สัปดาห์ ทำให้หนังหน้ากลองมีค่าคงที่ ทนต่อสภาพอากาศ ปรับแต่งสะดวก เป็นที่นิยมในบรรดานักดนตรีม้งคละ ซึ่งหากพิจารณากระบวนการชิงหนังหน้ากลองโดยกลวิธีดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่ากระบวนการดังกล่าวทำให้หนังกลองยึดตัวมากกว่าการนำหนังหน้ากลองไปยึดตัวและขึ้นบนตัวกลองในทันทีหลังจากการนำหนังไปแช่น้ำ เนื่องจากกำลังของมนุษย์ไม่สามารถทำให้แรงดึงคงที่ได้ตลอด ส่งผลให้หนังหน้ากลองที่ชิงโดยใช้แรงจากมนุษย์มีการยืดหยุ่น ไม่คงที่ ทำให้เมื่อนำไปบรรเลงต้องปรับแต่งอยู่ตลอดเวลา สร้างความไม่สะดวกต่อนักดนตรี

3. ช่วงแห่งความเชี่ยวชาญ และการถ่ายทอดองค์ความรู้

ในช่วงปีพ.ศ. 2551 ชมรมดนตรีพื้นบ้านม้งคละภายใต้การควบคุมดูแลโดยเรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ ได้เข้าร่วมรายการคุณพระช่วยได้ออกอากาศเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 ได้นำเสนอการแสดงดนตรีพื้นบ้านม้งคละ ซึ่งในการออกรายการโทรทัศน์ครั้งนั้นทำให้ชมรมดนตรีพื้นบ้านม้งคละมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก

มากขึ้น จากนั้นเริ่มมีรายการโทรทัศน์ต่างๆ ติดต่อขอเข้าไปทำข่าวในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้ชื่อเสียงมั่งคั่งจังหวัดพิษณุโลกเป็นที่รู้จักในระดับประเทศ ตัวอย่างรายการโทรทัศน์และสำนักข่าวที่ได้เข้ามาถ่ายทอดเรื่องราวการสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่งได้แก่ 1) รายการ “คนไทย หัวใจไม่ท้อ” สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ออกอากาศเมื่อวันที่ 28 ธ.ค. พ.ศ. 2556 มีเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติในภาพรวมในการเข้าสู่วงการดนตรีมั่งคั่งของประโยชน์ ลูกพลับ 2) รายการล้นทุ่ง: ลีลามั่งคั่งศิลปะเพลงพื้นบ้าน ช่อง ThaiPBS ออกอากาศวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 มีเนื้อหาในภาพรวมเกี่ยวกับการบรรเลงดนตรีมั่งคั่งและการสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่ง 3) สำนักข่าวพิษณุโลกฮอตนิวส์ เผยแพร่เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 ได้เผยแพร่เนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่งในเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น ในภาพรวมเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวของมั่งคั่งที่เกี่ยวข้องกับชมรมดนตรีพื้นบ้านมั่งคั่งจังหวัดพิษณุโลก แต่ประเด็นของการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการสร้างเครื่องดนตรีโดยเฉพาะที่เป็นการศึกษาเชิงลึกจากสถาบันการศึกษายังมีจำนวนน้อย

ในปีพ.ศ. 2557 ได้มีการศึกษาเชิงการจัดการความรู้ในด้านการสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่งโดยวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พบว่าได้เข้าไปศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่งในเชิงลึก ซึ่งภาพรวมเป็นมิติของกลวิธีการสร้างเป็นหลักไม่ปรากฏข้อมูลการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์การสืบทอด นอกจากนี้ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 ได้มีรายการโทรทัศน์ “ไทยบันเทิง” ช่อง ThaiPBS ได้เข้ามาสัมภาษณ์และเผยแพร่ข้อมูลการสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่ง แต่ก็ยังไม่มีกรกล่าวถึงประวัติศาสตร์ในมิติของการสืบทอด ซึ่งเป็นการยืนยันข้อมูลว่า มิติองค์ความรู้ด้านการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่งในจังหวัดพิษณุโลกมีการศึกษาในปริมาณน้อยและไม่ลุ่มลึกเท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องเร่งศึกษาให้มากขึ้น เพื่อทำการบันทึกข้อมูล ส่งเคราะห์ความรู้เชิงประวัติศาสตร์ให้ผู้สนใจและชาวพิษณุโลกได้เรียนรู้และทำความเข้าใจถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมประจำจังหวัดที่มีโอกาสจะถูกลืมได้ในอนาคต

เรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ พัฒนาระบบการสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่งให้มีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของบิดา และพัฒนาระบบการสร้างเพิ่มเติมจากประสบการณ์ รวมทั้งทักษะที่ได้รับจากการฝึกฝนทำให้สามารถสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่งขึ้นเป็นรูปแบบมาตรฐานแต่ยังคงยึดรากฐานองค์ความรู้ที่ได้รับการสืบทอดจากบิดาไว้อย่างสมบูรณ์ เพื่อให้ได้เครื่องดนตรีมั่งคั่งที่มีคุณภาพสูงสุด มีกระบวนการคัดเลือกและเตรียมความพร้อมของวัสดุ การคัดเลือกไม้ คัดเลือกหนังวัว และวิธีการสร้างที่เป็นระบบในการเรียนรู้ กรรมวิธีการสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่งได้สำหรับผู้สนใจโดยทั่วไป นับได้ว่าเป็นการสร้างองค์ความรู้ในกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่งเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสืบทอดสืบทอดไปยังคนรุ่นหลังอย่างเป็นระบบ

การสืบสานดนตรีมั่งคั่งมีการเผยแพร่กันอย่างกว้างขวางแต่สิ่งที่น่าสนใจเป็นห่วงที่มีความสำคัญต่อดนตรีมั่งคั่งก็คือการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่งซึ่งยังขาดผู้ที่มีความสนใจจึงเป็นสิ่งที่ต้องช่วยกันกระตุ้นให้เกิดช่างสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่งเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับการเพิ่มจำนวนของวงดนตรีมั่งคั่งที่ได้มีการจัดตั้งในสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผลการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่งครั้งนี้โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรกเป็นการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่งในรูปแบบวิถีชาวบ้าน และประเด็นที่สองเป็นการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมั่งคั่งในช่วงการปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบการศึกษา ซึ่งมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกับความเปลี่ยนแปลงและความเจริญของสังคมท้องถิ่นที่มีผลต่อดนตรีมั่งคั่ง

1. การสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละในรูปแบบวิถีชาวบ้าน

การแพร่กระจายตัวของดนตรีม้งคละเข้าไปสู่สังคมท้องถิ่นและดนตรีม้งคละปรับตัวเป็นดนตรีพื้นบ้านที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงผูกพันกับวิถีชีวิต ดนตรีม้งคละถูกนำเข้าเข้าไปใช้ในกิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีที่มีขึ้นในท้องถิ่นทั้งด้านพิธีกรรม ศาสนา ประเพณี และด้านความบันเทิงให้มีความสุขสนุกสนานเชื่อมโยงความสามัคคีกันในท้องถิ่น การที่ดนตรีม้งคละเข้าไปสู่ท้องถิ่นไม่ใช่เรื่องง่าย ดังนั้นจึงมีขั้นตอนกระบวนการหลายอย่างเข้าไปเกี่ยวข้อง ต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในดนตรี จัดหาเครื่องดนตรีและยังต้องใช้เวลาในการฝึกหัดบรรเลงเครื่องดนตรีในการจัดตั้งวงดนตรีขึ้นมาใช้บรรเลง แต่รูปแบบของดนตรีม้งคละมีความเป็นดนตรีพื้นบ้านจึงสามารถปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตคนในท้องถิ่นได้ง่าย

สิ่งสำคัญของดนตรีม้งคละ คือ เครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลง ด้วยความเป็นดนตรีพื้นบ้านนั้น รูปแบบของดนตรีจึงมีความเรียบง่ายและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี การสร้างเครื่องดนตรีม้งคละสามารถทำขึ้นใช้บรรเลงได้ตามสภาพของท้องถิ่น วัสดุที่ใช้ในการสร้างสามารถหาได้ง่ายในพื้นที่ รูปแบบของเครื่องดนตรีสร้างเลียนแบบได้ง่าย วิธีการสร้างเครื่องดนตรีใช้ความร่วมมือช่วยเหลือกันตามคำบอกเล่าแบบมุขปาฐะและประสบการณ์ที่ได้พบเห็นเครื่องดนตรีมาก่อน อีกทั้งดนตรีม้งคละแบบวิถีชาวบ้านพบว่ามีนักดนตรีกับเครื่องดนตรีมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นใกล้ชิดและให้ความสำคัญกับเครื่องดนตรี เครื่องดนตรีเปรียบเสมือนครู เป็นสิ่งที่ต้องเคารพบูชา นักดนตรีมีโอกาเรียนรู้อารมณ์ สัตว์ส่วนลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรีไปโดยธรรมชาติ นักดนตรีม้งคละในรูปแบบวิถีชาวบ้านจึงดูแลรักษาสภาพของเครื่องดนตรีไปพร้อมกับการบรรเลงเครื่องดนตรี เมื่อเครื่องดนตรีเกิดข้อบกพร่องชำรุดเสียหายขึ้นนักดนตรีสามารถทำการแก้ไขปรับปรุงให้เครื่องดนตรีมีสภาพพร้อมใช้บรรเลงได้ตลอดเวลาและพัฒนาการซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีไปจนสามารถสร้างเครื่องดนตรีขึ้นใช้เองได้

การสร้างเครื่องดนตรีม้งคละขึ้นในช่วงแรกจึงเป็นไปในรูปแบบของการสร้างเครื่องดนตรีขึ้นใช้เองและแบ่งปันกัน วิธีการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละของช่างแต่ละคนอยู่ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ โดยสร้างเครื่องดนตรีขึ้นมาในจำนวนที่เพียงพอใช้บรรเลงเท่านั้น การสร้างเครื่องดนตรีจึงขาดความต่อเนื่อง ขาดประสบการณ์ทักษะและการพัฒนาเครื่องดนตรีไปสู่คุณภาพที่สูงขึ้น เป็นการสร้างไปตามภูมิปัญญาและความสามารถของแต่ละบุคคล ในการสร้างเครื่องดนตรีตามวิถีชาวบ้านนี้นักดนตรีม้งคละสามารถสร้างกันได้ทุกคนส่งผลให้ช่างผู้สร้างเครื่องดนตรีขาดความสำคัญลงไป การสร้างเครื่องดนตรีม้งคละจึงไม่ค่อยได้รับความสำคัญในชุมชน ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ไม่เกิดการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละจากรุ่นสู่รุ่น ไม่สามารถบอกได้ว่าใครเป็นผู้สร้างเครื่องดนตรีม้งคละขึ้นมา ก่อน หรือได้รับการถ่ายทอดวิธีการสร้างมาจากใคร ทั้งหมดนี้ล้วนมีสาเหตุมาจากความเป็นดนตรีพื้นบ้านตามวิถีชาวบ้านที่สามารถใช้ภูมิปัญญาของตนเองสร้างเครื่องดนตรีขึ้นมาได้ บทบาทของช่างสร้างเครื่องดนตรีม้งคละจึงไม่ได้รับความสำคัญและไม่มีความโดดเด่น ตลอดจนความต้องการเครื่องดนตรีก็อยู่ในขอบเขตจำกัด ทำให้ช่างที่สร้างเครื่องดนตรีม้งคละไม่สามารถยึดเป็นอาชีพได้

การสร้างเครื่องดนตรีม้งคละแบบวิถีชาวบ้าน ถือได้ว่าเป็นการสร้างข้อมูลเบื้องต้นที่มีการคิดค้นวิธีการในกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละที่มีความหลากหลายในภูมิปัญญาของช่างแต่ละคน และกระบวนการสร้างได้ถ่ายทอดความรู้แบบมุขปาฐะ การเลียนแบบและนำไปพัฒนาปรับปรุงเป็นกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละของช่างแต่ละคน ความต้องการเครื่องดนตรีม้งคละมีข้อจำกัดอยู่ภายในท้องถิ่น ขาดความต่อเนื่องในการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาการสร้างเครื่องดนตรีให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้นต่อไปได้

2. การสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีม้งกละในช่วงการปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบการศึกษา

การสืบทอดในระยะนี้ อยู่ในช่วงเวลาที่ยังคงมีการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า มีการติดต่อกันที่สะดวกสบายขึ้น คนตรีรูปแบบอื่นของสังคมเมืองได้แพร่กระจายเข้าไปสู่ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่คนตรีม้งกละเริ่มได้รับผลกระทบ วงดนตรีม้งกละมีจำนวนลดน้อยลงเนื่องจากนักดนตรีรุ่นใหม่ขาดความต่อเนื่องแต่คนตรีรุ่นเก่ามีอายุมากขึ้นก็เริ่มล้มหายตายจากไป หน่วยงานทางราชการจึงเริ่มให้ความสำคัญและตระหนักถึงผลกระทบที่มีต่อสภาพของคนตรีม้งกละในท้องถิ่น จึงได้หาทางส่งเสริมเพื่อกระตุ้นให้ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและช่วยกันอนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่คนตรีม้งกละให้เป็นที่ยึดถืออย่างกว้างขวาง มีการดำเนินงานประชุม จัดฝึกอบรมสัมมนา นำคนตรีม้งกละบรรเลงร่วมกับชุดการแสดง จนกระทั่งมีการพัฒนาคนตรีม้งกละเข้าไปสู่สถานศึกษา มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนคนตรีม้งกละขึ้น นักวิชาการดนตรีให้ความสนใจในการศึกษาข้อมูลคนตรีม้งกละ จัดทำข้อมูลรูปแบบดนตรี เครื่องดนตรี การประสมวงดนตรี เพลงและวิธีการบรรเลง เพื่อใช้ในการเรียนการสอนคนตรีม้งกละให้มีทิศทางสอดคล้องกันเป็นกระบวนการส่งเสริมดนตรีเข้าสู่ระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาให้คนตรีม้งกละคงอยู่สืบต่อไป

จากการพัฒนาคนตรีม้งกละเข้าไปสู่ระบบศึกษานี้สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ เครื่องดนตรีม้งกละเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่ต้องมีการจัดหาเพื่อใช้ในการเรียน ช่วงแรกของการปรับเปลี่ยนนี้ก็ยังประสบปัญหาในการหาช่างสร้างเครื่องดนตรี ซึ่งคนตรีม้งกละในรูปแบบการศึกษานี้ นักดนตรีกับเครื่องดนตรีขาดความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน นักดนตรีเป็นผู้บรรเลงเครื่องดนตรีเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถปรับแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของเครื่องดนตรีได้ ต้องอาศัยช่างเท่านั้นและนักดนตรีไม่สามารถพัฒนาไปสู่ช่างสร้างเครื่องดนตรีม้งกละได้ด้วยตนเอง ช่างสร้างเครื่องดนตรีม้งกละในรูปแบบการศึกษาก็มีความสำคัญขึ้นมา ในช่วงระยะเวลาที่มีความเปลี่ยนแปลงวิถีของคนตรีม้งกละจากชาวบ้านไปสู่ระบบการศึกษานี้ มีช่างสร้างเครื่องดนตรีม้งกละที่มีความมุ่งมั่นในการสืบสานอนุรักษ์โดยมุ่งสร้างเครื่องดนตรีม้งกละให้มีคุณภาพ คือ นายทองอยู่ ลูกพลับ ผู้สร้างเครื่องดนตรีม้งกละอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงคนตรีม้งกละไปสู่รูปแบบของการศึกษาที่มีความต้องการเครื่องดนตรีม้งกละมีเพิ่มขึ้น จึงส่งผลให้ช่างได้สร้างเครื่องดนตรีอย่างต่อเนื่องและมีเครื่องดนตรีม้งกละให้กับสถานศึกษาต่างๆ มีการศึกษาข้อมูลกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีม้งกละ บทบาทของช่างมีความชัดเจนและมีความสำคัญเด่นชัดขึ้น เครื่องดนตรีม้งกละที่สร้างขึ้นโดยนายทองอยู่ ลูกพลับ ได้เข้าไปช่วยเพิ่มจำนวนวงดนตรีม้งกละในสถานศึกษาทดแทนกับการลดลงของคนตรีม้งกละในรูปแบบวิถีชาวบ้านซึ่งถือได้ว่าเป็นความโชคดีของการพัฒนาฟื้นฟูคนตรีม้งกละ แต่การสร้างเครื่องดนตรีม้งกละก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการจึงเป็นอุปสรรคในการพัฒนา นายทองอยู่ ลูกพลับ เป็นผู้พัฒนากระบวนการสร้างเครื่องดนตรีม้งกละอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนในกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีม้งกละที่สามารถจัดเรียงลำดับเป็นองค์ความรู้ที่ใช้ในการสืบทอดกระบวนการสร้างส่งผลให้เรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ ได้เป็นผู้รับสืบทอดต่อมาและพัฒนาขั้นตอนในกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีม้งกละให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้เพิ่มเติมกลวิธีต่างๆ ในการสร้างเพื่อให้เครื่องดนตรีม้งกละมีคุณภาพ มีความทนทานสามารถใช้บรรเลงได้เป็นระยะเวลายาวนานและมีความสวยงามเป็นอัตลักษณ์ที่มีความโดดเด่นของจังหวัดพิษณุโลก

ความเปลี่ยนแปลงของคนตรีม้งกละจากวิถีชาวบ้านไปสู่ระบบการศึกษานี้ก่อให้เกิดผลดีในด้านของช่างผู้สร้างเครื่องดนตรีม้งกละ เพราะช่างสามารถสร้างเครื่องดนตรีได้อย่างต่อเนื่อง ได้เพิ่มพูนประสบการณ์ทักษะ และสามารถพัฒนากระบวนการสร้างเครื่องดนตรีให้มีคุณภาพได้ตามความต้องการ ช่างสร้างเครื่องดนตรีได้รับความสำคัญและการยกย่อง ก่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาการสร้างเครื่องดนตรีอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนในการพัฒนาคุณภาพเครื่องดนตรีที่สามารถใช้เป็นข้อมูลทางวิชาการในกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีม้งกละเพื่อ

การศึกษาเรียนรู้ในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของ Nakpee (2003, p.337) ที่เสนอว่า คนตรีพื้นบ้านเป็น ศิลปวัฒนธรรมแขนงหนึ่งที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นมาจากภูมิปัญญาเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความสุขในการ ดำรงชีวิต คนตรีพื้นบ้านจึงเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของชาวบ้านแต่ละท้องถิ่น อาจมีความเหมือนหรือความ แตกต่างกันไปตามสภาพของเชื้อชาติ ศาสนา สิ่งแวดล้อมและบริบททางสังคม คนตรีพื้นบ้านสามารถสะท้อนให้ เห็นวิถีชีวิตของชาวบ้านได้เป็นอย่างดีและยังเป็นเครื่องแสดงออกถึงความรู้สึกรักนึกคิด อารมณ์และอุปนิสัยใจคอ ของชาวบ้าน ตลอดจนความสมัครสมานสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกัน สะท้อนให้เห็นการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายใน แบบของสังคมเกษตรกรรม คนตรีพื้นบ้านจึงมีลักษณะเรียบง่าย ไม่สลับซับซ้อน แต่สิ่งต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้น สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของมนุษย์ เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตตามความ เปลี่ยนแปลงของสังคมนั้นๆ ฉะนั้นมนุษย์ก็ย่อมเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ได้ตลอดเวลา แต่ในบางครั้งมนุษย์ก็มีได้ตั้งใจ ที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลง แต่เวลาและปัจจัยทางสังคมต่างๆ ทำให้บางสิ่งบางอย่างเปลี่ยนแปลงไปได้

การสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีม้งกลายเป็นปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาสืบสานดนตรีม้งคละ ในปัจจุบัน แต่การสืบสานช่างสร้างเครื่องดนตรีม้งคละมีอุปสรรคในการดำรงชีพ เพราะช่างไม่สามารถใช้เป็นอาชีพ หลักในการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละได้ จึงเป็นสิ่งที่ไม่สร้างแรงจูงใจให้กับผู้สนใจ ซึ่งช่างสร้างเครื่องดนตรีม้งคละ จึงต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อม ความมั่นคงในชีวิต เป็นผู้มีความเสียสละ อุทิศเวลาเพื่อการอนุรักษ์สืบสาน ฉะนั้นจึง แพบไม่พบเห็นข้อมูลของช่างสร้างเครื่องดนตรีที่มีการสืบทอดกันมาในอดีต ความชัดเจนของช่างเริ่มปรากฏขึ้น ในช่วงของความเปลี่ยนแปลงดนตรีม้งคละเข้าสู่ระบบการศึกษาและมีการสืบทอดต่อมาจนถึงปัจจุบัน คุณสมบัติ ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการสืบทอดช่างสร้างเครื่องดนตรีม้งคละ ประกอบด้วย

1) ช่างสร้างเครื่องดนตรีม้งคละต้องเป็นผู้ที่มีความรัก ความชื่นชอบ เป็นผู้ที่มีความรู้ในดนตรี ม้งคละเป็นพื้นฐานสำคัญ

2) เป็นผู้ที่มีอาชีพหลักในการดำรงชีพเป็นหลักสำคัญและเป็นช่างสร้างเครื่องดนตรีม้งคละ ประกอบเป็นอาชีพเสริม

3) มีความมุ่งมั่นสร้างเครื่องดนตรีเพื่ออนุรักษ์สืบสานดนตรีม้งคละ สามารถดำเนินการสร้าง เครื่องดนตรีม้งคละอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้สนใจในการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละได้ศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการส่งเสริมและการเผยแพร่องค์ความรู้ของดนตรีม้งคละ

จากคุณสมบัติที่เป็นปัจจัยสำคัญเหล่านี้เป็นข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการสืบสานช่างสร้างเครื่อง ดนตรีม้งคละ ปัจจัยคุณสมบัติของช่างสร้างเครื่องดนตรีม้งคละเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งว่าในอนาคตจะมีผู้สื บทอดการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละต่อไปหรือไม่และหาผู้ที่มีความพร้อมในคุณสมบัติของช่างทั้ง 3 ปัจจัยได้ ยากลำบากขึ้นจึงเป็นสิ่งที่น่าตระหนกถึงการสืบทอดต่อไปในอนาคต สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการสืบทอดคือ ได้มีการบันทึกข้อมูลกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละเป็นองค์ความรู้ไว้ใช้เป็นแนวทางของการสืบทอดการ สร้างเครื่องดนตรีม้งคละเป็นฐานข้อมูลต่อไปให้กับผู้สนใจ แต่ในปัจจุบันมีช่างสร้างเครื่องดนตรีม้งคละที่ได้รับ การสืบทอดอย่างเป็นระบบเพียงคนเดียวและยังไม่มีแนวโน้มว่ามีผู้ใดสนใจในการสืบสานงานช่างสร้างเครื่อง ดนตรีม้งคละ ปัญหาอุปสรรคช่องว่างระหว่างนักดนตรีกับเครื่องดนตรีมีความห่างไกลกันมากขึ้น นักดนตรีทำ หน้าที่ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงอย่างเดียวและใช้อยู่ในระยะเวลาสั้นๆ ความจำเป็นของช่างที่ต้องเข้าไปดูแลเครื่อง ดนตรีม้งคละยิ่งเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย เป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงทางแก้ไขปัญหาเหล่านี้เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการ พัฒนาดนตรีม้งคละในระบบการศึกษาที่อาจต้องหยุดชะงักลง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นประโยชน์โดยตรงสำหรับผู้สนใจในองค์ความรู้ทางการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละ สามารถนำแนวปฏิบัติ ขั้นตอนไปปรับใช้กับการผลิตเครื่องดนตรีพื้นบ้านอื่น ๆ ที่มีความใกล้เคียงกัน เป็นแนวทางให้กับช่างผลิตเครื่องดนตรีพื้นบ้านหรือผู้ที่สนใจในการอนุรักษ์วัฒนธรรมด้านการผลิตเครื่องดนตรีม้งคละต่อไปได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ดนตรีม้งคละเป็นวัฒนธรรมร่วมในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างหลายจังหวัด ซึ่งยังปรากฏข้อมูลด้านดนตรีม้งคละอยู่บ้าง ในการศึกษาครั้งต่อไปสามารถขยายขอบเขตพื้นที่ในการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละ รวมทั้งกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีม้งคละตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในจังหวัดอื่นๆ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการจัดการองค์ความรู้ภูมิปัญญาในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อไป

References

Lookplub, P. (2021, October 22). Interview.

Nakpee, P. (2003). **Thai folk music**. Phitsanulok : Naresuan University.